

Hervorming internationale financiële instellingen op de agenda

Briefing paper oktober 2023

Inleiding

De Annual Meetings van de Wereldbank en het IMF (Marrakesh, oktober 2023) vormen de ideale gelegenheid om de nodige hervormingen te bespreken op het vlak van de internationale financiële architectuur in de huidige context van multiële crisissen. Die crisiscontext dateert al van voor de pandemie, maar heeft zich sindsdien verdiept en heeft de levensomstandigheden van miljoenen mensen en bij uitstek de meest kwetsbaren, verslechterd.¹ 345 miljoen mensen (voornamelijk in lage-inkomenslanden) kampen met acute voedselonzekeheid.² Tegelijkertijd is er nood aan versnelde mondiale actie op vlak van klimaat. Vanuit verschillende hoeken klinken er oproepen om het huidige internationale financiële systeem, dat zo'n 80 jaar geleden is opgezet, te hervormen. De president van Kenia riep bijvoorbeeld op tot 'een nieuw financieel systeem waarbij macht niet geconcentreerd zit in de handen van enkelen'.³ We hebben nood aan internationale financiële instellingen die antwoorden bieden voor de reële noden in lagere inkomenslanden, waarbij de beloftes van het Akkoord van Parijs en de realisatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) gegarandeerd worden.

We focussen hieronder op de centrale uitdagingen waarmee een groot aantal lagere inkomenslanden te kampen heeft en de nood aan diepgaande hervorming van het IMF en de Wereldbank in die context: de explosie van schulden, additionele toeslagen, contraproductieve conditionaliteiten en het bestuur van deze twee instellingen.

1. Schuldproblematiek

Schets

- > Volgens schattingen van de Verenigde Naties zijn 52 lagere inkomenslanden in schulden nood of lopen een hoog risico daarop. Die landen vertegenwoordigen meer dan 40% van de mensen in de meest kwetsbare situaties ter wereld.⁴ Deze realiteit heeft dan ook een reële impact op het dagelijks leven van burgers wereldwijd - Marokko spendeert bijvoorbeeld 10 keer meer aan schuldaflossing dan aan gezondheidszorg - en belemmert publieke investeringen door landen in de strijd tegen de klimaatverandering.
- > De schuldaflossingen van 91 lage inkomenslanden zullen in 2023 het hoogste niveau sinds 1998 bereiken.⁵ 46% van hun buitenlandse schuldaflossingen in 2023 en 2024 is aan private crediteurs⁶ (zoals banken, hedgefondsen en olieleveranciers). 30% is aan multilaterale instellingen.

Antwoorden onvoldoende

- > **Nood aan onmiddellijke liquiditeiten voor landen in nood:** Voor landen als Tsjaad, Zambia en Suriname, die zich in een schulden crisis bevinden, duurde het bijna een jaar na het ondertekenen van overeenkomsten met het IMF vooraleer ze de leningen van het IMF ontvingen. De problematische vertragingen in het leveren van financiële steun aan landen in schulden nood, doen vragen rijzen over het vermogen van het IMF om snel en adequaat te reageren in crisiscontext.
- > Het **Common framework for debt treatments**, dat in november 2020 in het leven werd geroepen met als doel om schulden te herstructureren met het oog op hun houdbaarheid (d.i. schulderstructurering die verenigbaar is met het vermogen van de debiteur om essentiële

uitgaven te kunnen blijven doen), mist haar doel. Tot nu toe hebben slechts drie landen gebruik gemaakt van het Common Framework. De redenen daarvoor zijn dat het kader efficiëntie en snelheid mist en dat de voorwaarden om ervoor in aanmerking te komen beperkend zijn en de scope gelimiteerd:

- Slechts een beperkt aantal debiteurlanden kunnen gebruik maken van dit kader. Middeninkomenslanden, zoals het door schulden geteisterde Sri Lanka, zijn bijvoorbeeld uitgesloten.
 - Het stelt deelname van private schuldeisers niet verplicht. Het Common Framework is afhankelijk van de vrijwillige deelname van private schuldeisers aan de creditor committees en naleving van het beginsel van gelijke behandeling.⁷
 - Het legt de algemene coördinatie met al zijn crediteuren omtrent schuldherstructurering bij het debiteurland. Deze situatie is onlogisch omdat alle verantwoordelijkheid bij één partij ligt, de debiteurstaat, die economisch al erg zwak is.
- **De Global Sovereign Debt Roundtable** werd in het leven geroepen door het IMF, de Wereldbank en de G20 in reactie op de problemen met het Common Framework. Tot nu toe zijn de resultaten van de Roundtable besprekingen beperkt. Volgens middenveldorganisaties (CSO's) biedt deze Roundtable dan ook geen eerlijke uitweg voor landen in nood en moet er worden toegewerkt naar een hervorming van de financiële architectuur en de internationale schuld.⁸ Er is nood aan een permanent, rules-based multilateraal kader voor schuldherstructurering dat voorziet in eerlijke, tijdige en allesomvattende schuldbehandeling van alle crediteurs en voor alle landen in overeenstemming met hun behoeften, onder auspiciën van de Verenigde Naties.
- **Toch wordt aan deze oplossingen vastgehouden:** Ondanks de problemen met het Common Framework is het IMF van mening dat dit het instrument is dat gebruikt moet worden om overmatige schuldenlast te bestrijden, maar dan mits een effectievere werking ervan.⁹

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de Annual Meetings

- Gezien de deficiënties van het Common Framework, dient België te pleiten voor de oprichting van een transparant en eerlijk multilateraal mechanisme voor de herstructurering van staatsschulden onder auspiciën van de VN.

Naar aanleiding van het Belgisch voorzitterschap van de EU

Zolang op multilateraal vlak geen vooruitgang wordt geboekt is het nodig om in een aantal belangrijke jurisdicties wetgeving in te voeren die onwillige schuldeisers aanspoort om op gelijke voet deel te nemen aan schuldherstructureringen. Indien voldoende landen dergelijke wetgeving installeren vormt het een oplossing voor het freeridership van private crediteurs tegenover debiteurlanden, andere crediteurs, spaarders en belastingbetalers. Het Belgisch EU-voorzitterschap vormt een hefboom om dit op de agenda te zetten.

- België moet haar expertise over aasgierfondsen (private beleggingsfondsen die schuldpapier van landen in financiële moeilijkheden opkopen met als doel om het volledige bedrag van de schuld, plus achterstallige rentes en boetes, terug te eisen) delen en ervoor pleiten dat andere landen en de EU wetgeving aannemen die gelijkwaardig is aan de Belgische wet van 12 juli 2015 over de strijd tegen deze fondsen;
- België moet op Europees en internationaal niveau pleiten voor nationale wetgeving die private crediteurs verplicht deel te nemen aan de herstructurering van onhoudbare schulden in lage- en middeninkomenslanden.

2. Additionele toeslagen ('surcharges') die schuldenlast verhogen

Schets

Het IMF-beleid van extra toeslagen betreft de additionele bedragen die landen met schulden naast de gebruikelijke rentebetalingen en servicekosten moeten betalen en die afhangen van het geleende bedrag en de looptijd van de lening. Deze toeslagen zouden bedoeld zijn om landen te sanctioneren voor fiscaal onverantwoordelijk gedrag via het aangaan van grote leningen en voor het niet voldoende snel terugbetalen van hun schulden. Echter, landen als Pakistan en Oekraïne worden momenteel gestraft via additionele toeslagen die het IMF hun aanrekent voor exogene factoren - d.w.z. respectievelijk klimaatverandering en oorlog - waar ze zelf geen invloed op hebben.

Op dit moment zijn 16 IMF-lidstaten aan dit beleid onderworpen, maar naar schatting zal dit aantal tegen 2025 stijgen tot 30. De jaarlijkse inkomsten uit aanvullende vergoedingen vertegenwoordigen echter een verwaarloosbare 0,18% van de totale middelen die het IMF beschikbaar heeft voor leningen en het afschaffen van dit sanctieteringsbeleid zou dus geen impact hebben op de leencapaciteit van het IMF.¹⁰

Kritiek

Verscheidende actoren wezen al op de schadelijke gevolgen van de IMF-toeslagen.¹¹ Zo ook negen onafhankelijke VN-experts en Speciale Rapporteurs voor de Mensenrechten die hun bezorgdheid uitten over de impact van het toeslagenbeleid van het IMF op de mensenrechten van de burgers van de betreffende landen, via een brief onder de Speciale Procedures van Human Rights Council aan de Managing Director van het IMF.¹² Deze toeslagen verhogen de kredietkosten en dus de bedragen die regeringen moeten ophoesten, op een moment dat ze in financiële ademnood zitten.

Aanbeveling

België moet pleiten voor de afschaffing van het IMF-beleid van additionele toeslagen, waardoor het IMF zou kunnen garanderen dat er onmiddellijk liquide middelen beschikbaar zijn voor landen in nood om urgente noden van burgers te kunnen lenigen.

3. Problematische conditionaliteiten

Schets

Het leenbeleid van het IMF wordt nog steeds gekenmerkt door het opleggen van bepaalde conditionaliteiten, zoals bezuinigingen op overheidsuitgaven, hervormingen van de sociale zekerheid, hervormingen van de arbeidsmarkt, het promoten van de betrokkenheid van de private sector bij het beheer van overheidsdiensten en infrastructuur, privatisering van overheidsactiva, en een verhoging van belastingen op consumptie. Het uitdrukkelijke doel van deze maatregelen is de overheidstekorten en -schulden onder controle te houden, maar ook ervoor te zorgen dat de schuldeisers worden terugbetaald.

Kritiek

Deze voorwaarden hebben echter een prijs, in de vorm van, zoals de VN aangeeft, "nadelige gevolgen voor de mensenrechten". Die conditionaliteiten, in combinatie met de verschillende crises, hebben namelijk geleid tot een verslechtering van de levensomstandigheden van lokale bevolkingen, in het bijzonder vrouwen. Uit een recent rapport van Oxfam¹³ blijkt dat voor elke \$1 die het IMF een aantal lage inkomenslanden gaf voor de financiering van publieke diensten, dat land vier keer zoveel moet bezuinigen.¹⁴

In zijn World Economic Outlook van april 2023 erkent het IMF dat besparingen op de overheidsuitgaven of “begrotingsconsolidatie” alleen werken in bepaalde zeer specifieke omstandigheden van economische groei en een positief extern klimaat. Voorwaarden die zelden vervuld zijn in het geval van lagere inkomenslanden met een buitensporige schuld. Het IMF geeft bovendien in hetzelfde document aan dat dit beleid niet effectief is in het bereiken van de primaire doelstelling: het terugdringen van de schuld. “Begrotingsconsolidaties verminderen gemiddeld genomen de schuldratio's niet”.

Aanbeveling

België moet pleiten voor het beëindigen van contraproductieve macro-economische voorwaarden, in het bijzonder voorwaarden die leiden tot lagere belastinginkomsten en een verslechtering van publieke diensten.

4. Governance van de Wereldbank en het IMF

Het IMF en de Wereldbank, belangrijke instellingen voor mondiale besluitvorming, worden gedomineerd door de rijkste landen. Hoewel lage en midden inkomenslanden ongeveer 85% van de wereldbevolking vertegenwoordigen, hebben ze samen minder dan 50% van het stemrecht in beide instellingen.¹⁵ Dit wordt weerspiegeld in de concrete maatregelen en het beleid van beide instellingen.

Aanbeveling

Naar aanleiding van het Belgische EU-voorzitterschap

- België moet op Europees niveau ervoor pleiten om de belangen van lagere inkomenslanden te verdedigen in de debatten over diepgaande hervorming van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank om democratisch bestuur en overeenstemming met het Akkoord van Parijs te garanderen (zie ook 4.2).
- België dient er mee voor te zorgen dat de vierde conferentie over ontwikkelingsfinanciering (FfD4) in 2025 plaatsvindt, met als doel te bouwen aan een nieuwe internationale financiële architectuur. Dergelijke conferentie tilt het debat over *financing for development* naar een hoger politiek niveau. De verwachtingen zijn hooggespannen dat de FfD4-conferentie nieuwe antwoorden zal geven op de vele crises en tegenslagen bij de implementatie van de SDG's.

4.1 Het IMF en speciale trekkingsrechten

In augustus 2021 deed het IMF een uitgifte van 650 miljard USD aan speciale trekkingsrechten (special drawing rights - SDR's). Speciale Trekkingsrechten zijn een internationale reserve eenheid, die, wanneer ze worden uitgegeven door het IMF, effectief geld creëert voor IMF-lidstaten door hun reserves te verhogen.¹⁶ Hoewel alle 190 landen die lid zijn van het IMF hiervoor in aanmerking kwamen, worden de SDR's verdeeld op basis van de quota-aandelen die die landen hebben binnen het IMF. Hoge inkomens landen hebben het grootste aandeel. Als gevolg hiervan ging 420 miljard USD aan speciale trekkingsrechten naar landen met hoge inkomens en 230 miljard USD naar lage en midden inkomenslanden¹⁷ (waarvan 21 miljard USD naar lage inkomenslanden)¹⁸.

Om landen met valutatekortten te helpen, hebben tal van instanties, beleidsmakers en middenveldorganisaties de afgelopen jaren gepleit voor een systeemaanpassing van de uitgifte van SDR's bijvoorbeeld door jaarlijks SDR's uit te geven, door het quotasysteem te wijzigen, door prioriteit

te geven in de uitgifte aan meest kwetsbare en klimaatgevoelige landen, Aangezien tweederde van de uitgegeven SDR's op de reserve rekeningen van hoge inkomenslanden belandden, kan ook de overdracht van de door rijke landen ongebruikte SDR's kwetsbare landen helpen. Helaas verhindert de Europese Centrale Bank de landen van de Eurogroep de overdracht van SDR's via multilaterale ontwikkelingsbanken. Overdracht van SDR's van hoge inkomenslanden naar lage inkomenslanden dient momenteel via twee fondsen van het IMF te gebeuren: het Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT) en het nieuw gecreëerde Resilience and Sustainability Trust (RST), dat leningen verstrekt aan lage-inkomenslanden om "structurele uitdagingen op lange termijn" aan te pakken, zoals paraatheid voor pandemieën en klimaatverandering. Tijdens de voorjaarsvergaderingen van 2023 werden overeenkomsten ondertekend met vijf landen en ondertussen werden nog vijf additionele aanvragen van landen goedgekeurd.¹⁹ CSO's hebben bedenkingen bij de overdracht van SDR's via het RST van het IMF, dat namelijk geen expertise heeft op het gebied van klimaatbeleid.

- Ten eerste, zijn de RST-programma's onder andere gericht op het versnellen van publiek-private partnerschappen in klimaatgerelateerde projecten,²⁰ terwijl het IMF in zijn eigen onderzoek²¹ zelf waarschuwt tegen een al te groot beroep op publiek-private partnerschappen (PPP's) voor klimaatmaatregelen.
- Daarnaast is één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het RST, dat landen over een ander IMF-leningsprogramma beschikken. Dit doet vragen rijzen over hoe het IMF de veerkracht tegen klimaatschokken zal bevorderen terwijl het vasthoudt aan strikte restricties op overheidsuitgaven. IMF-programma's kunnen namelijk doelstellingen omvatten (bijvoorbeeld voor begrotingsconsolidatie) die onverenigbaar zijn met die van het RST (zoals meer uitgaven voor langetermijninvesteringen voor klimaatadaptatie).
- De overdracht zal gebeuren via leningen (schuldcreërend instrument) in plaats van giften. Bij gebrek aan een adequate kwietschelding van schulden bestaat bovendien het risico dat de geleende bedragen worden gebruikt om banken of hedgefondsen terug te betalen.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de Annual Meetings

- België dient te pleiten voor de overdracht van ten minste 100 miljard USD aan door hoge inkomenslanden ongebruikte speciale trekkingsrechten via het IMF en multilaterale ontwikkelingsbanken in de vorm van giften zonder voorwaarden.
- België dient op internationaal niveau en bij de Europese Centrale Bank te pleiten voor de mogelijkheid dat SDR's rechtstreeks geheroriënteerd kunnen worden naar de landen die ze nodig hebben.
- België dient ervoor te pleiten dat de zestiende herziening van quota, die gepland staat voor december 2023, een grotere stem geeft aan de lage inkomenslanden en de SDR's eerlijker verdeelt onder degenen die ze het meest nodig hebben.

Naar aanleiding van het Europees voorzitterschap

- Pleit voor een Europees standpunt over het toewijzen van SDR's uitgegeven door het IMF ten voordele van lagere inkomenslanden die ze het hardst nodig hebben.

4.2 De Wereldbank en de *Evolution Roadmap*

De *Evolution Roadmap* van de Wereldbank, die in april 2023 werd opgesteld voor het Ontwikkelingscomité van de Wereldbank, bevat een aantal pijlers voor de vernieuwde en uitgebreide

missie van de World Bank Group (WBG). Volgens de Roadmap zal de Bank "zich blijven richten op armoedebestrijding en gedeelde welvaart, en tegelijkertijd de verbanden met mondiale uitdagingen aanpakken, zoals klimaatverandering, pandemie risico's en fragiliteit, conflict en geweld".

De Roadmap houdt echter geen rekening met de rol van de onrechtvaardige mondiale financiële architectuur die mee aan de oorsprong ligt van de huidige 'ontwikkelingscrisis', noch met de rol van de Bank zelf hierin. Zo wordt niet erkend dat de internationale financiële architectuur lage- en middeninkomenslanden, waarvan er veel gevangen zitten in cycli van onhoudbare buitenlandse schulden, afhankelijkheid van grondstoffen en de onevenredige effecten van exogene economische schokken, structureel benadeelt en sanctioneert. Ook wordt niet erkend dat financiering door de Wereldbank in de context van IMF leenprogramma's nog steeds gepaard gaat met austeriteitsmaatregelen. Hoewel de Wereldbank in haar discours de formulering 'structural adjustment' achterwege laat, blijkt uit het *Development Policy Financing Retrospective 2021* van de Wereldbank dat dergelijk beleid nog steeds de basis vormt van conditionaliteiten die de Wereldbank oplegt.²²

Hoewel de WBG via de *Evolution Roadmap* de lijnen uitzet om haar mandaat uit te breiden op vlak van 'global challenges' waaronder klimaatverandering, loopt ze achter op het vlak van het verstrekken van klimaatfinanciering en het in lijn brengen van haar beleid met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs uit 2015.

- Op vlak van klimaatfinanciering, lopen de MDB's, waaronder de Wereldbank, achter op schema.²³ De MDB-klimaatfinanciering steeg pas in 2018 naar 40 miljard USD en is sindsdien gedaald naar 35 USD miljard in 2020. De Wereldbank is dan wel de grootste geldschietster,²⁴ maar dit bedrag zou in de praktijk flink lager kunnen liggen. Volgens Oxfam kunnen de geclaimde niveaus van klimaatfinanciering niet onafhankelijk geverifieerd worden en zou de rapportage er wel 7 miljard dollar, oftewel 40%, naast kunnen zitten.²⁵ Een ander onderzoek van *Center for Global Development* toont aan dat projecten met het label klimaat weinig te maken hebben met de beperking van of aanpassing aan klimaatverandering, hetgeen wijst op overrapportage van de werkelijke klimaatfinancieringsbijdragen.²⁶ Bovendien wordt het grootste deel van de klimaatfinanciering dat momenteel wordt verstrekt door multilaterale ontwikkelingsbanken verstrekt in de vorm van leningen (in 2020 ging het volgens de OESO over 91%).²⁷
- Sinds de ondertekening van het Akkoord van Parijs gaf de Wereldbank 16 miljard dollar aan projectfinanciering voor fossiele brandstoffen.²⁸ Ook verleende de Wereldbank bijvoorbeeld in meer dan 12 landen technische assistentie om de investeringen in fossiele brandstoffen te verhogen, zoals de bruinkoolvelden van Thar in Pakistan.²⁹ In juli 2023 lanceerde de Bank haar stappenplan voor het in lijn brengen van haar beleid met het Akkoord van Parijs, met als doel dat "elke" investering "de gevolgen voor het klimaat vermindert, koolstofarme trajecten ondersteunt en koolstof lock in probeert te voorkomen". Maar ook die recente hervormingsplannen botsen op kritiek omdat het investeringen in de import, export en productie van vloeibaar aardgas en in technische bijstand aan de upstream olie- en gasindustrie beschouwt als "in lijn met het Akkoord van Parijs".³⁰ Daarnaast is er een andere belangrijke hiaat: De beloften van de Wereldbankgroep om een einde te maken aan de financiering van steenkool en upstream olie en gas gelden alleen voor directe financiering en niet voor handelsfinanciering, die als indirecte financiering wordt beschouwd.³¹
- De *Evolution Roadmap* is gebaseerd op risicobeperkende instrumenten zoals risicogaranties, *blended finance* en het opleggen van nationale regelgevende kaders die een bedrijfsvriendelijk klimaat creëren (dit is deel van wat de Cascade aanpak wordt genoemd door de WBG). Het doel is om winstgevende investeringen te creëren voor de private sector met als achterliggende redenering dat het "stimuleren" van privaat kapitaal economische groei en financiering voor klimaat, biodiversiteit en ontwikkeling zal "aantrekken". Deze aanpak gaat voorbij aan het feit dat risico's worden overgedragen van private naar publieke actoren, waarbij schuld kwetsbaarheid

verder toeneemt.³² De aanpak van de Bank met betrekking tot het in lijn brengen met het Akkoord van Parijs mag geen instrument worden voor een nieuwe golf van groene voorwaarden die de beleidsruimte van landen inperkt, onder andere door ze te dwingen tot een aanpak van klimaatmaatregelen die in de eerste plaats gericht zijn op de private sector, zoals de Cascade aanpak in de *Evolution Roadmap* impliceert.³³

Aanbeveling

België moet er bij de Wereldbank en andere multilaterale ontwikkelingsbanken op aandringen om alle vormen van fossiele brandstoffen niet langer te ondersteunen, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks en om hun steun voor een rechtvaardige energietransitie, toegang tot energie en getroffen gemeenschappen te verhogen. Een rechtvaardige aanpak moet gericht zijn op de behoeften en noden van lage inkomenslanden en hun inwoners (zowel op het vlak van productie als consumptie).

Contact:

Leïla Oulhaj

Chargée de recherche et de plaidoyer sur la justice fiscale et le financement du développement

CNCD-11.11.11

Leila.oulhaj@cncd.be

Femmy Thewissen

Beleidsmedewerker Economische Rechtvaardigheid 11.11.11

femmy.thewissen@11.be

tel: 0485/08 15 28

Bronnen

¹ IMF (2023), *The managing director's global policy agenda. Spring Meetings 2023*, Fonds monétaire international, april 2023

² IPES-Food (2023). *Breaking the cycle of unsustainable food systems, hunger, and debt*, IPES-Food, maart 2023.

³ <https://nation.africa/kenya/business/ruto-sustains-the-push-for-a-new-order-in-global-finance-during-paris-climate-summit-4281682>

⁴ <https://desapublications.un.org/file/1137/download>

⁵ « External debt payments for 91 countries will average at least 16.3% of government revenue in 2023, rising to 16.7% in 2024, an increase of over 150% since 2011 » (<https://debtjustice.org.uk/press-release/lower-income-country-debt-payments-set-to-hit-highest-level-in-25-years>)

⁶ Dit cijfer omvat niet leningen bij private Chinese crediteurs. Externe schuldbetalingen aan publieke en private Chinese crediteurs voor dezelfde periode bedraagt 12% (Debt Justice, « Lower income country debt payments to hit highest level in 25 years », Debt Justice, 11 april 2023).

⁷ Een principe dat in de Club van Parijs is ontwikkeld om ervoor te zorgen dat alle schuldeisers met hun eerlijke aandeel bijdragen aan een schulderstructurering en –kwijtschelding.

⁸ Latindadd, « LATINDADD ante las Reuniones de Primavera y el Foro ECOSOC sobre Financiamiento para el Desarrollo », Red Latinoamericana por Justicia Económica y Social, 27 april 2023.

⁹ <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/PP/2023/English/PPEA2023014.ashx>

¹⁰ <https://www.latindadd.org/2022/12/21/fmi-mantiene-su-innecesaria-imposicion-de-sobrecargos-a-paises-en-mayor-necesidad/>

¹¹ Zie bijvoorbeeld: <https://debtgwa.net/statements/end-imf-surcharges-to-finance-climate-action>;

<https://www.brettonwoodsproject.org/2021/10/imf-surcharges-a-necessary-tool-or-counter-productive-obstacle-to-a-just-and-green-recovery/> en <https://www.latindadd.org/2022/12/21/fmi-mantiene-su-innecesaria-imposicion-de-sobrecargos-a-paises-en-mayor-necesidad/>

¹² <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gld=27523>

¹³ <https://policy-practice.oxfam.org/resources/imf-social-spending-floors-a-fig-leaf-for-austerity-621495/>

¹⁴ Zie ook het recente rapport van Human Rights Watch over recente leningen van het IMF over de hele wereld. Daaruit blijkt dat de overgrote meerderheid van de leningen is gekoppeld aan een bezuinigingsbeleid dat de overheidsuitgaven verlaagt of de regressieve belastingen verhoogt op een manier die de mensenrechten waarschijnlijk schaadt. <https://www.hrw.org/news/2023/09/26/how-imf-policies-undermine-rights#:~:text=A%20new%20report%20from%20Human,likely%20to%20harm%20human%20rights.>

¹⁵ <https://www.aljazeera.com/opinions/2020/11/26/it-is-time-to-decolonise-the-world-bank-and-the-imf>

¹⁶ Zo worden middelen gecreëerd die door regeringen kunnen worden gebruikt om hun bepaalde beleidsmaatregelen, zoals klimaatbeleid, te financieren.

¹⁷ Antonio Guterres, "Antonio Guterres : « Il reste très peu de temps au monde pour sauver le Programme 2030 et les objectifs de développement durable des Nations unies », Le Monde, 28 avril 2023.

¹⁸ <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/08/23/pr21248-imf-managing-director-announces-the-us-650-billion-sdr-allocation-comes-into-effect#:~:text=%E2%80%9CThe%20largest%20allocation%20of%20Special,to%20combat%20this%20unprecedented%20crisis.>

¹⁹ <https://data.one.org/data-dives/sdr/>

²⁰ <https://www.brettonwoodsproject.org/2023/04/resilience-and-sustainability-trusts-first-loans-promote-climate-ppps-raising-concerns-they-may-create-fiscal-risks/>

²¹ <https://www.brettonwoodsproject.org/2023/04/resilience-and-sustainability-trusts-first-loans-promote-climate-ppps-raising-concerns-they-may-create-fiscal-risks/>

²² The World Bank, *Development policy retrospective 2021*, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2022.

²³ <https://sdg.iisd.org/commentary/guest-articles/multilateral-development-banks-and-climate-finance-more-words-than-action/>

²⁴ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/09/07/world-bank-group-delivers-record-31-7-billion-in-climate-finance-in-fiscal-year-2022>

²⁵ <https://policy-practice.oxfam.org/resources/unaccountable-accounting-the-world-banks-unreliable-climate-finance-reporting-621424/>

²⁶ <https://www.cgdev.org/sites/default/files/what-counts-climate-preliminary-evidence-world-banks-climate-portfolio.pdf>

²⁷ https://www.oecd-ilibrary.org/sites/286dae5d-en/1/3/2/index.html?itemId=/content/publication/286dae5d-en&_csp_=46b868d4f630525e4ccc5f67e501847f&itemIGO=oecd&itemContentType=book

²⁸ <https://energyfinance.org/#/data>

²⁹ [https://www.urgewald.org/world-bank-drives-billions-fossil-fuel-investments#:~:text=Yet%20the%20World%20Bank%20is,countries%20\(see%20Table%201\)%3B](https://www.urgewald.org/world-bank-drives-billions-fossil-fuel-investments#:~:text=Yet%20the%20World%20Bank%20is,countries%20(see%20Table%201)%3B)

³⁰ Zie o.a. https://www.brettonwoodsproject.org/wp-content/uploads/2023/07/CSO-reaction-to-WBG-evolution-roadmap_FINAL-1.pdf en <https://re-course.org/wp-content/uploads/2023/06/Responding-to-the-World-Bank-Paris-Alignment-instrument-methodologies-and-sector-notes.pdf>

³¹ <https://www.urgewald.org/sites/default/files/media-files/urgewald%20-%20Briefing%20-%20World%20Bank%20and%20Trade%20Finance.pdf>

³² <https://www.ipsnews.net/2023/07/grand-narrative-private-finance-reliance-attracting-investment-undermining-change-world-bank/>

³³ https://www.brettonwoodsproject.org/wp-content/uploads/2023/07/CSO-reaction-to-WBG-evolution-roadmap_FINAL-1.pdf